

ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นใน
ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด*

POLITICAL LEADERSHIP ACCORDING TO BUDDHISM OF LOCAL
POLITICIANS AT HUAYRANG SUB-DISTRICT IN MUANG DISTRICT
OF TRAT PROVINCE

พระมหาธนรัตน์ ธนรัตน์, สุรพล สุยะพรหม, สุมาลี บุญเรือง

Phramaha Tanarat Dhanaratano, Surapon Suyaprom, Sumalee Boonrueang

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: golf.kookkik@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น และ 3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากร คือ ประชาชนในตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 7,663 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการด้านด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้นำท้องที่ และกลุ่มผู้นำชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักการเมืองท้องถิ่นควรมีความรับผิดชอบ และทำงานเป็นทีมเพื่อสร้างความเชื่อมั่น

* Received July 27, 2024; Revised September 5, 2024; Accepted September 9, 2023

และความไว้วางใจ สร้างผูกพันกับชุมชนสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือ มีการพัฒนาความรู้ มีการแบ่งงานและการมอบหมายอำนาจเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการท้องถิ่น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; หลักสัพปุริสธรรม; นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study local politicians' political leadership level, 2. To study the relationship between the principles of Sappurisadhamma and the political leadership of local politicians. 3. To study the guidelines for developing political leadership based on the Buddhism of local politicians, conducted by the mixed research methods. The quantitative research data were collected from 380 samples, using Taro Yamane formula, derived from a population of 7,471 people. The research tools used were questionnaires. The data analysis statistics were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research, data were collected by in-depth interviewing 10 key informants, consisted of Buddhism experts, local politicians, political science scholars, local administrative organization administrators, local leaders and community leaders and data analysis by descriptive interpretation.

The research findings were as follows: 1. The political leadership based on Buddhism of local politicians, by overall, was at a high level. 2. The relationship between the principles of Sappurisadhamma and local politicians' political leadership based on Buddhism were positively correlated at a high level, with statistically significant level of 0.01. Therefore, the hypothesis was accepted. 3. The guidelines for developing political leadership based on Buddhism of local politicians were, by overall, at a high level. Local politicians should be responsible and work as a team to build trust and confidence and create a bond with the community for creating connections and cooperation, developing knowledge, dividing work and delegating authority were essential factors in local administration.

Keywords: Leadership; Sappurisadhamma; Local Politicians

บทนำ

ผู้นำมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองและความร่วมมือให้กับครอบครัว ชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ มนุษย์มีลักษณะเป็นสัตว์สังคม การใช้ชีวิตต้องการการร่วมมือและความเข้าใจกัน การมีผู้นำที่มีความรับผิดชอบและความสามารถในการนำอย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การมีผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีสามารถช่วยให้สังคมมีการเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน ซึ่งบทบาทของผู้นำทั้งการบริหารจัดการการสร้างสรรคนโยบาย และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2550) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และนักการเมืองท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น ในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน นำทีมงานให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการอย่างมีคุณภาพแก่ประชาชน สร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและสร้างความยั่งยืนในสังคมท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีความแข็งแกร่ง และสามารถทำงานร่วมกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544)

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเร่งได้ให้ความสำคัญกับความเข้าใจและการรับรู้ของประชาชนในการปกครองและการบริหารงานระดับท้องถิ่น การเชื่อมโยงระหว่างการบริหารและความโปร่งใสเป็นสำคัญ เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างคุ้มค่า การพัฒนากระบวนการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยให้ความสำคัญกับการสร้างระบบที่โปร่งใสและมีความรับผิดชอบ การเป็นบริหารงานที่มีคุณภาพและมุ่งสู่การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ลดความเหลื่อมล้ำ ช่วยเสริมสร้างการเข้าใจในกระบวนการบริหารและการจัดการระดับท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารส่วนตำบลช่วยเร่งมีความเป็นระบบและประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาชุมชนและประชาชนในพื้นที่นั้นได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและยั่งยืนด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและการเป็นอยู่ที่มีคุณค่าของผู้นั้นในท้องถิ่นที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานของผู้บริหารนั้นสามารถนำหลักการในทางทฤษฎีของการ บริหารงานของท่านผู้รู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับเป็นสากลทั่วไป แต่ในบางครั้งควรบริหารงานในแนวต่างๆ ตามหลักการบริหารนั้นอาจจะมีความกระด้างขาดหลักคุณธรรม จริยธรรมซึ่งอาจเป็นเหตุให้การบริหารงานไม่ประสบความสำเร็จตามคาดหวัง แต่ถ้ามีการผสมผสานหลักการทางทฤษฎีต่างๆ ของการบริหารเข้ากับหลักการทางคำสอนศาสนาแล้วเชื่อว่าจะทำให้เสริมสร้างทักษะการบริหารงานได้ดีและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้เอง ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาบูรณาการเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมือง

ท้องถิ่น ด้วยหลักสัปปุริสธรรม 7 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557) เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำและเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักภาวะผู้นำ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดการยอมรับของประชาชน ตลอดจนบุคคลทั่วไป และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรมกับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลหลัก

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ที่มีอายุ 18 ขึ้นไปจำนวน 7,471 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2564) กลุ่มตัวอย่าง ผู้เขียนได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2 รูปหรือคน กลุ่มนักวิชาการด้านด้านรัฐศาสตร์ 2 คน กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 คน กลุ่มผู้นำท้องที่ 2 คน และกลุ่มผู้นำชุมชน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ

หลักสัปรีสรรณ 7 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์เพียร์สัน (r) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปรีสรรณกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอเป็นความเรียงและตารางแจกแจงความถี่ของผู้ตอบ

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม

ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านกายภาพและบุคลิกภาพ	3.54	0.75	มาก
2. ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	3.47	0.79	ปานกลาง
3. ด้านการบริหาร	3.53	0.74	มาก
4. ด้านเจตคติ	3.49	0.77	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.51	0.74	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.74) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำทางด้านกายภาพ ($\bar{X}=3.54$, S.D.= 0.75) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางด้าน

บริหาร (\bar{X} =3.53, S.D.=0.74) ภาวะผู้นำทางด้านเจตคติ (\bar{X} =3.49, S.D.= 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ภาวะผู้นำทางด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (\bar{X} =3.47, S.D.= 0.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม

หลักสัปปริสธรรม 7 (ธรรมของคนดี ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ หรือ คุณสมบัติของคนดี)	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. อัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้จักเหตุ)	3.78	0.70	มาก
2. อัตถัญญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล)	3.64	0.73	มาก
3. อุตตัญญตา (รู้จักตน)	3.40	0.86	ปานกลาง
4. มัตตัญญตา (รู้จักประมาณ)	3.53	0.81	มาก
5. กาลัญญตา (รู้จักกาลเวลา)	3.52	0.79	มาก
6. ปริสัญญตา (รู้จักชุมชน สังคม)	3.66	0.81	มาก
7. บุคคลัญญา (รู้จักบุคคล คุณธรรม)	3.54	0.78	มาก
รวมเฉลี่ย	3.58	0.71	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ภาวะผู้นำทางการเมือง	ตัวแปรตาม			
		1. ด้านกายภาพ และบุคลิกภาพ	2. ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	3. ด้านการบริหาร	4. ด้านเจตคติ
ตัวแปรอิสระ					
หลักสัปปริสธรรม 7	0.905	0.882	0.854	0.910	0.873
1. อัมมัญญตา (รู้หลักหรือรู้เหตุ)	0.681	0.675	0.626	0.701	0.648
2. อัตถัญญตา (รู้ความมุ่งหมายหรือเหตุผล)	0.797	0.775	0.751	0.805	0.768
3. อุตตัญญตา (ความรู้จักตน)	0.815	0.776	0.787	0.806	0.797
4. มัตตัญญตา (ความรู้จักประมาณ)	0.827	0.793	0.790	0.826	0.805
5. กาลัญญตา (ความรู้จักกาลเวลา)	0.871	0.845	0.825	0.874	0.842
6. ปริสัญญตา (ความรู้จักบริษัท)	0.859	0.841	0.807	0.866	0.827
7. บุคคลัญญา (ความรู้จักบุคคล)	0.872	0.876	0.809	0.878	0.830

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองและหลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($r = 0.905$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ฉัมมัญญา (รู้หลักหรือรู้เหตุ) ผู้นำท้องถิ่นควรเข้าใจการวางแผนและดำเนินการในชุมชน พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และมีวิสัยทัศน์ชัดเจนเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน
2. อัถถัญญา (รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล) ผู้นำท้องถิ่นควรมีวิสัยทัศน์ชัดเจน เข้าใจปัจจัยท้องถิ่น และเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม
3. อัถตัญญา (รู้จักตน) ผู้นำท้องถิ่นควรเข้าใจตนเอง พัฒนาทักษะ และทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
4. มัตตัญญา (รู้จักประมาณ): ผู้นำท้องถิ่นควรเข้าใจขอบเขตความรับผิดชอบ และกำหนดมาตรฐานที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการท้องถิ่นอย่างยุติ
5. กาลัญญา (รู้จักกาลเวลา) ผู้นำท้องถิ่นควรจัดเวลาและวางแผนอย่างเหมาะสม สื่อสารแผนงานชัดเจน และสร้างความเชื่อมั่นในทีม
6. ปริสัญญา (รู้จักชุมชน สังคม) ผู้นำท้องถิ่นควรเข้าใจความต้องการของชุมชน วางแผนและแก้ปัญหาย่างเป็นระบบ สร้างความร่วมมือและไว้วางใจในชุมชน และ
- 7) ปุคคสัญญา (รู้จักบุคคล คุณธรรม) ผู้นำท้องถิ่นควรสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับบุคคลในชุมชน เพื่อการตัดสินใจและบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่น ทางด้านกายภาพ และบุคลิกภาพนั้น มีบุคลิกภาพดี มีความกระฉับกระเฉงพร้อมทำกิจกรรมทางการเมือง ตรงต่อเวลาทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามวันเวลาที่กำหนด มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีการติดตามผลงานที่ทำเสมอ มีความสุขเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หากเกิดข้อผิดพลาดจะแสดงความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวได้ดีมีความคิดสร้างสรรค์ การบริหาร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของระบบในการบริหารองค์กร มีเจตคติดีมีจริยธรรม และมีความเชื่อมั่น สามารถปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ที่จะดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความพร้อมในการแก้ปัญหา มีความแม่นยำในการตัดสินใจ มีระดับความรู้ความสามารถ และมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยพระเมธี สิริปโย (วังไฉน) (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธ

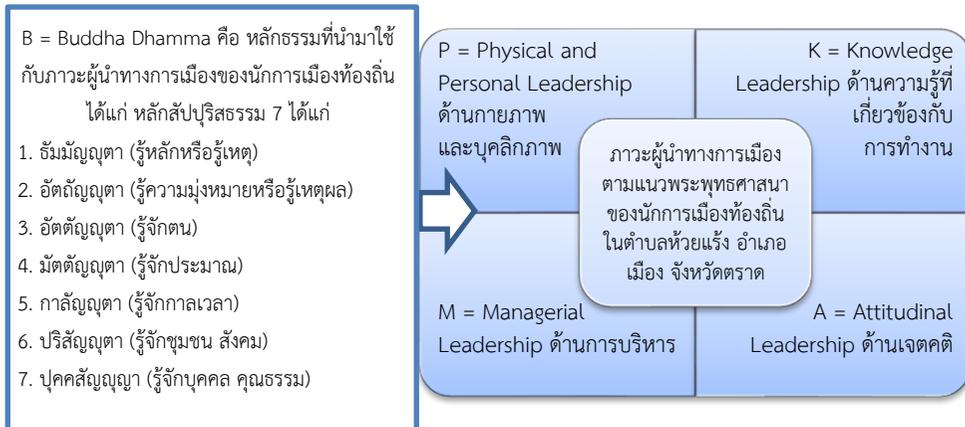
ธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทวัน แสนบัวคำ (2558) เรื่อง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระทัน ธมมสโร (2561) เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนคูณ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอมือง จังหวัดตราด หลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอมือง จังหวัดตราด อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า หลักสัปปุริสธรรม 7 ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองตามของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอมือง จังหวัดตราด เนื่องจากหลักสัปปุริสธรรม 7 นั้น เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริม ธรรมของคนดี ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ หรือ คุณสมบัติของคนดี ตรงกับงานวิจัยของพระมหานรินทร์ สุรปญโญ (2563) เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ตรงกับงานวิจัยของนนท์ชนันท์กรณ ฝ้ายเทศ (2562) เรื่อง คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลห้วยแร่ อำเภอมือง จังหวัดตราด การพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 เป็นแนวทางในการพัฒนาตนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองได้ ดังนี้ 1. เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการทำงาน 2. มีความรู้สึกสำนึกผิดชอบชั่วดี 3. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ 4. มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจได้อย่างมีสติ ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นสามารถพัฒนาภาวะผู้นำโดยประยุกต์ให้มีหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้ จะทำให้เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถนำท้องถิ่นไปสู่ความเจริญได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากจากการวิจัย (Body of Knowledge) เรื่อง ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ที่สามารถสรุปได้เป็นโมเดล BPKMA ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลห้วยแร่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด มี 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านกายภาพและบุคลิกภาพ
2. ด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน
3. ด้านการบริหาร
- และ 4. ด้านเจตคติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

B = Buddha Dhamma คือ การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำมาประยุกต์ใช้กับภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งนักการเมืองควรนำหลักสัปปริสธรรม 7 ที่เป็นหลักธรรมธรรมที่ทำให้คนเป็นสัตบุรุษ หรือ เป็นคนดี มีคุณธรรมเป็นคนเก่ง มาเป็นตัวช่วยในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

P = Physical and Personal Leadership คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองด้านกายภาพและบุคลิกภาพ กล่าวคือ ผู้นำควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และการทำงานเป็นทีม และมีบุคลิกภาพที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชน การผูกพันกับชุมชนช่วยสร้างความเชื่อมโยงและความร่วมมือในการบริหาร

K = Knowledgeable Leadership คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน โดยประยุกต์ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ซึ่งผู้นำควรมีภาวะผู้นำด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การพัฒนาความรู้และตนเองเพื่อความเข้าใจและการปรับตัวต่อสถานการณ์ และการทราบเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองและกฎหมาย

M = Managerial Leadership คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองด้านการบริหาร ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ซึ่งผู้นำควรมีภาวะผู้นำด้านการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารและการสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน เรียนรู้การปรับตัวต่อการสนับสนุนและวิจารณ์ของประชาชน และการแบ่งงานและการมอบหมายอำนาจ เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการท้องถิ่น

A = Attitudinal Leadership คือ ภาวะผู้นำทางการเมืองด้านเจตคติ ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ซึ่งผู้นำควรมีภาวะผู้นำด้านการรับฟังและปรับตัวต่อความต้องการของประชาชน และการกำหนดเป้าหมายและการบริหาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองแก่นักการเมืองท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบายทางการศึกษาจัดทำหลักสูตรการบูรณาการหลักธรรม เช่น หลักสัปปริสธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น
3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนพัฒนาคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่น เพื่อเป็นการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดตั้งท้องถิ่นต้นแบบ โดยมีประธานและคณะกรรมการท้องถิ่นมีคุณลักษณะพึงประสงค์ไว้เป็นกลุ่มนำร่องเพื่อศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นอื่นถัดไป
3. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแร้งควรที่จะเสนอความคิดเห็นด้านการปฏิรูปทางการเมืองท้องถิ่น ด้วยการมีแผนปฏิบัติการเป็นขั้นตอนที่ ชัดเจนที่มุ่งไปสู่การสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ควรให้ภาครัฐมีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้เป็นการเฉพาะ อันจะทำให้เกิดการตื่นตัวด้านภาวะผู้นำทางการเมืองได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการคุณลักษณะภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้ได้ผู้นำที่ดีมีคุณธรรมเข้ามาปกครองท้องถิ่น
2. ควรศึกษาวิจัยเจาะลงไปถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำท้องถิ่นที่มีเจตคติเพื่อรับใช้ท้องถิ่น ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชาชนสนใจผู้นำที่แต่ละชุมชนเสนออันก่อให้เกิดการได้มาซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีได้
3. ควรศึกษาหลักธรรมหมวดอื่น ๆ นอกจากสัปปุริสธรรม 7 เพื่อนำประยุกต์ใช้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองของคณะผู้นำท้องถิ่นอื่น

เอกสารอ้างอิง

- นนท์ชนันท์กรณ ฝ้ายเทศ. (2562). *คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามหลักสัปปุริสธรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นันทวัน แสนบัวคำ. (2558). *คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระทัน ธมมสโร. (2561). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนคูณ อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระมหานรินทร์ สุรพลโย. (2563). *การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเมธี สิริพลโย (วังไฉ). (2564). *ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้ปกครองท้องถิ่นในตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.

- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2564). *ตำบลห้วยแร่: สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน)*. สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. สืบค้น 11 สิงหาคม 2565, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/stat/stat/>
- สุพานี สุธัญญ์วานิช. (2550). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.